

har været godt paa Veje til at søge at komme bort fra.

Jeg ved meget godt, hvilket Hensyn der har bevæget den ærede Forslagsstiller til at blande det borgerlige og religiøse sammen og saaledes blive staaende ved en Halvhed. Det er Hensynet til Grundloven. Det er dette, at vil man gennemføre Religionsfriheden fuldt ud paa dette som paa andre Omraader, maa man gaa til en Grundlovsforandring. Men hvorfor være saa bange for en Grundlovsforandring? Jeg tror, man efterhaanden maa bort fra den Skræk for en Grundlovsforandring, thi en Mængde Fremskridt, og det en Mængde aldeles nødvendige Fremskridt, der forholdsvis hurtig burde tages, kunne kun finde Sted her i Landet gennem en Grundlovsforandring. Men hvorfor skulle Grundlovsforandringer stilles op som noget stejlt og uovervindeligt? Saa snart der er Tale derom, viger man tilbage og siger: vi maa udenom, vi maa se at komme ad en Omvej til Maalet, Grundlovsforandring kan der ikke være Tale om. Der er dog egentlig ikke saa forfærdelig stor Forskel paa en Grundlovsforandring og almindelige Lovforandringer. Ja, efter den gamle Juni-grundlov var det en ret besværlig Ting. Men efter Grundloven af 1866 skal der ikke ske andet, end at Tingene vedtage Lovforslaget, og saa sker der ny Valg. Efter disse gentages Vedtagelsen, og saa er det Grundlov. Altsaa, Grundlovsforandringer kunne foregaa i Løbet af et Aars-tid. Tænker man sig, at vi, hvad der er det sandsynligste, faa Folketingsvalg til ordinær Tid, nemlig Forsommeren 1906 — vi skulle jo tillige have Landstingsvalg i Efteraaret 1906 —, saa er en Grundlovsforandring meget let. Hvis Tingene dette Foraar eller næste Efteraar eller Vinter vedtage en Grundlovsforandring, opløses Tingene. Folketingsvalg skal der alligevel være til den Tid, og den ene Halvdel af Landstinget skal ogsaa fornys. Nu sker der blot det, at hele Landstinget fornys. Vi kunne da i Efteraaret 1906 paa ny vedtage den Grundlovsforandring, som vi vedtog i Aar. Det er det eneste, der behøves. En Grundlovsforandring er ikke saa vidtløftig en Ting. Kræver nu Religionsfriheden, og det mener jeg, den gør, at man kommer bort fra den religiøse Ed, saa lad os foretage en Ændring af Grundloven paa dette Punkt, saaledes at det bliver et helt og virkeligt Fremskridt. Denne Sag kan forholdsvis let gennemføres, hvis der overhovedet bliver Enighed derom mellem de to Ting og Regeringen.

Det Parti, som den ærede Forslagsstiller tilhører, kan ikke være saa bange for Grundlovsforandringer, hvis dette Parti da mener det alvorligt med sit ny Program om en retfærdig Ordning af Valgkredsene. Deri er det jo udtrykkelig fastslaaet, at man ikke vil gaa den bestaaende Grundlovs Vej med Hensyn til Valgkredsens Deling. Nej, man vil fastsætte Antallet af Valgkredse f. Eks. til 132. Man stiller en Grundlovsforandring som Vilkaar for at gennemføre det, som den forrige Finansminister kaldte et uafviseligt Retfærdighedskrav fra Byernes Side. Jeg gaar nu ud fra, at det Program, som det ærede Flertal, den højtærede Forslagsstiller og Ministeriet have opstillet, ogsaa er alvorligt ment, og at man virkelig vil vise Bybefolkningen og overhovedet den almindelige Befolkning den Retfærdighed at gaa til en anden Valgkredsordning, at man virkelig vil gøre Alvor af den almindelige Valgret, saa at den kan blive mere og mere almindelig. Den ny Regering er maaske, naar alt kommer til alt, en Mindretalsregering. Hvis man undersøger de Folketingsmænds Valgkredse, hvis Repræsentanter udgøre det Flertal, som støtter denne Regering . . .

Formanden: Det foreliggende Forslag giver ikke tilstrækkelig Anledning til at tale om Partiprogrammer.

Borgbjerg: Jeg vender da tilbage fra denne lille Udflugt, som kun gik ud paa at vise, at det ærede Flertal ikke kan være bange for en Grundlovsforandring, hvis det vil gøre Alvor af sit Program. Det er nemlig dette Hensyn, Frygten for en Grundlovsforandring, som har bevæget den ærede Forslagsstiller til at blive staaende paa Halvvejen. Jeg kunde tænke mig en Vanskelighed ved at gaa Grundlovsforandringens Vej, og det er det bekendte Fortolkningsspørgsmaal om de kongevalgte Landstingsmænds Opløselighed. Jeg kunde tænke mig, at det viste sig som en Hindring . . .

Formanden: Jeg vil bede det ærede Medlem ikke gaa saa langt bort fra det foreliggende Emne.

Borgbjerg: Jeg mener dog, at da dette Lovforslag efter den ærede Forslagsstillers egen Mening er affattet saaledes, som det er, fordi man, hvis man vilde gaa den ideale, den rigtige Vej, vilde komme til en Grundlovsforandring, saa falder det ogsaa ind under denne Sag at undersøge,